

Inleiding

De woningcrisis in Nederland noodzaakt tot creatieve en humane oplossingen. Een groep die vaak buiten beeld valt, zijn burgers die permanent wonen in recreatiewoningen. De instructieregel van minister Mona Keijzer beoogt deze groep onder voorwaarden bescherming te bieden. Echter, het beoordelingskader binnen die regel is beperkt tot administratieve criteria, waardoor mensen met een duidelijk feitelijk hoofdverblijf in een recreatiewoning buiten de boot dreigen te vallen. In deze reactie wordt onderbouwd waarom het criterium hoofdverblijf moet worden toegevoegd aan de instructieregel.

Overzicht van huidige criteria

De instructieregel hanteert nu voornamelijk twee voorwaarden:

- De persoon moet vóór 16 mei 2024 permanent in de recreatiewoning hebben gewoond
- De persoon mag geen andere woning bezitten

Om dit aan te tonen, worden administratieve bewijzen geaccepteerd:

- Inschrijving in de Basisregistratie Personen (BRP)
- Documenten van de Belastingdienst, zorgverzekeraars, energiebedrijven deze bewijzen nuttig zijn, rusten ze op formele registratie. In praktijk bestaan er talloze gevallen waarin mensen wél feitelijk in een recreatiewoning verblijven, maar om uiteenlopende redenen niet formeel geregistreerd staan.

Wat is 'hoofdverblijf'?

Het begrip hoofdverblijf komt voort uit juridische en bestuursrechtelijke context. Het verwijst naar het adres waar iemand zijn dagelijks leven voert. De criteria die doorgaans worden gebruikt om hoofdverblijf vast te stellen zijn:

- Frequentie en duur van verblijf
- Ontvangst van post en rekeningen
- Sociaal leven (familie, school, werk)
- Gebruik van zorg en voorzieningen in de gemeente
- Energieverbruik en meldingen bij instanties

Jurisprudentie stelt dat hoofdverblijf niet afhankelijk is van formele registratie, maar van feitelijk gedrag. Gemeenten als Coevorden gebruiken dit criterium al bij handhaving.

criterium “hoofdverblijf” toevoegen aan instructieregel

Waarom hoofdverblijf toegevoegd moet worden aan de instructieregel

1. Bescherming van kwetsbare bewoners

Niet alle mensen konden of durfden zich in te schrijven in de BRP, vaak uit angst voor handhaving. Toch zijn zij niet minder afhankelijk van hun woning. Het toevoegen van het criterium hoofdverblijf voorkomt uitsluiting van kwetsbare groepen.

2. Gelijkheid en rechtszekerheid

Jurisprudentie erkent hoofdverblijf als legitieme maatstaf. Door dit in de instructieregel op te nemen, ontstaat een consistent en rechtvaardig kader voor beoordeling, waarmee gemeenten minder interpretatieruimte hebben om willekeurig af te wijken.

3. Ruimte voor aanvullende bewijsmiddelen

Hoofdverblijf maakt het mogelijk om een bredere set van bewijsmiddelen te accepteren, zoals:

- Energieverbruik
- Zorgregistraties
- Belastingdocumentatie
- Verklaringen van buurtbewoners of sociale instellingen

Dit versterkt het principe van materiële waarheid boven formele bewijslast.

4. Aansluiting bij gemeentelijk beleid

Gemeenten als Coevorden hanteren het hoofdverblijf-criterium al in hun beleidsregels. Door dit landelijk te verankeren in de instructieregel ontstaat harmonisatie tussen lokaal en nationaal beleid.

5. Menselijkheid en maatwerk

Het toevoegen van hoofdverblijf als criterium erkent de realiteit van bewoners. Het gaat niet enkel om regeltjes, maar om mensen die soms jarenlang zonder alternatief in hun vakantiewoning wonen, en voor wie dit hun enige thuis is.

Voorstel voor formulering

"Onder hoofdverblijf wordt verstaan het adres waar een persoon feitelijk zijn dagelijkse leven leidt. Dit omvat verblijfsgedrag, postontvangst, sociaal leven en gebruik van voorzieningen. Indien voldoende bewijs bestaat dat het hoofdverblijf vóór 16 mei 2024 was gevestigd in een recreatiewoning, valt dit onder het beschermingsregime van deze instructieregel."

De instructieregel is een stap in de goede richting, maar zonder het criterium hoofdverblijf blijven te veel mensen onbeschermd. Door hoofdverblijf toe te voegen ontstaat een breder, rechtvaardiger en menselijker kader dat beter aansluit bij de maatschappelijke werkelijkheid én bestaande gemeentelijke praktijk.